

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ  
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Факультет лінгвістики

(повна назва інституту/факультету)

Кафедра теорії, практики та перекладу англійської мови

(повна назва кафедри)

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

\_\_\_\_\_

(підпис) (ініціали, прізвище)

“ \_\_\_\_ ” \_\_\_\_\_ 2016 р.

**Дипломна робота**

освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст»

(назва ОКР)

з напрямку підготовки (спеціальності) 7.02030309, «Переклад»

(код та назва напрямку підготовки або спеціальності)

на тему: «Семантична деривація в науковій концептосфері англійськомовних країн та її

переклад українською мовою»

Виконала: студентка 5 курсу, групи ЛА-51с

Мацвійко Діана Валеріївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

\_\_\_\_\_ (підпис)

Керівник: викладач Макеєва К.С.

(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)

\_\_\_\_\_ (підпис)

Рецензент: к. філол. н.в.о. завідувача кафедри АМТС №1 Грищенко Я.С.

(посада, науковий ступінь, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

\_\_\_\_\_ (підпис)

Засвідчую, що у цій дипломній роботі немає  
запозичень з праць інших авторів без  
відповідних посилань.

Студент \_\_\_\_\_

(підпис)

**ЗМІСТ**

## ВСТУП

За допомогою когнітивної лінгвістики формують нові методи й методології вивчення лінгвістики, інколи на перетині різних гуманітарних наук - філософії, лінгвістики, культурології тощо. Всі ці галузі часто використовують логічну одиницю - концепт. Використання терміну «концепт» в науковій літературі в кінці ХХ – на початку ХХІ ст. є дуже розповсюдженим. Це поняття є не однозначним, тому іноді краще реконструювати звичні концепти і на основі уявлень, що склалися, на основі старих концептів, не руйнуючи їх, спробувати сконструювати нові поняття. Проблема полягає в тому, що наукове поняття концепту відноситься до кількох галузей знання - лінгвістики, літературознавства, логіки, філософії, мистецтвознавства, культурології.

Для виявлення особливостей культури і світобачення конкретної лінгвокультурної спільності дуже важливим є вивчення будь-якого лінгвокультурного концепту як одиниці мовної картини світу. Тим не менше, існують концепти, які мають особливу значимість у когнітивному просторі і в культурі мовної спільноти.

Дослідження проводитиметься на базі художнього твору, який досить точно відображає етнічну картину світу мовними засобами, передаючи смисли, що і будуть досліджені.

**Методологічну основу** дослідження становлять методи систематизації, аналізу та синтезу, метод знаходження перекладацьких відповідників; прийому класифікаційного аналізу та описовий метод.

**Актуальність** дослідження виражається в протиріччі між важливістю поняття лінгвокультурного концепту і відсутністю єдності підходів і методів його опису.

**Об'єктом** дослідження є складний лінгвокультурний концепт "готель-ресторан-транспорт" як явище культурологічної лінгвістики та лексичні одиниці, якими виражена готельна концептосфера.

**Предметом** дослідження – є сутнісні характеристики лінгвокультурного концепту лексичної області "готель-ресторан-транспорт", його понятійна, ціннісна та образна складові, а також перекладацькі трансформації, що застосовуються для передачі мовних засобів вираження українською мовою.

**Метою** дослідження є комплексний аналіз поняття лінгвокультурний концепт "готель-ресторан-транспорт" і розгляд виявлених положень на прикладі англійського лінгвокультурного концепту готельної сфери.

**Завдання** роботи:

- розглянути питання походження та історію семантичної трансформації терміну «концепт»;
- вивчити літературу з методології дослідження концептів;
- проаналізувати різні підходи до вивчення концептів;
- виявити найбільш актуальні проблеми методології їх дослідження.
- конкретизувати визначення поняття «лінгвокультурний концепт» в сучасній лінгвістиці;
- розглянути основні сутнісні характеристики лінгвокультурних концептів у лінгвокультурології та культурологічної лінгвістиці;
- провести лінгвокультурологічне дослідження поняттєвої області "готель" в англійській мові.
- визначити засоби перекладу англійських одиниць на позначення концепту «готель-ресторан-транспорт» українською мовою.

Дослідження проводиться на матеріалі твору С.Кінга «Сяйво» та його перекладу виконаний І.М.Андрусом у 2009 році.

**Теоретична значимість** - даної дипломної роботи визначається тим, що її основні положення можуть бути використані у дослідницьких роботах, присвячених подальшому аналізу перекладу складного концепту «готель-ресторан-транспорт» на українську мову.

**Практична значимість** дослідження полягає в тому, що дані, отримані в ході аналізу 600 лексичних одиниць для мовного вираження

лінгвокультурного складного концепту "готель-ресторан-транспорт", можуть бути використані при порівнянні англійської та української культур й менталітету, а також може використовуватися як перекладачами-практиками, так і при написанні курсових та дипломних робіт, наукових статей і також слугувати для використання на практиці фаховими спеціалістами.

Результати дослідження було висвітлено на всеукраїнській студентській науково-практичній конференції "Світ науки та світ у науці : пріоритети та перспективи сучасних досліджень" 10 лютого 2016 року в КПІ з такими тезами : "Cognitive space of the concept "Hospitality" in english".

Логіка дослідження зумовила **структуру** дипломної роботи: зміст, вступ, 4 розділи, висновки, список використаних джерел із 69 найменувань, резюме, 8 додатків. Загальний обсяг 53 сторінки.

## SUMMARY

The paper is devoted to the research of the cognitive features of the conceptual field "Hotel-Restaurant-Transport" in novel «The Shining» by Stephen King and its aspects of translation. There were found different methods of conceptual analysis in works of modern linguists. Also the principles of concept structuring have been determined, as well as the compositional and semantic features of concept based on the work by Stephen King.

The term "concept" has different meanings. A lot of researchers of the communicational process concern about an important aspect of coverage of the hospitality issue. Recently, this trend is actively developing by national and foreign researchers who believe that man learns cultural standards or patterns of behavior in different situations at different levels of interaction.

The greatest attention in linguistic research is paid to the aspect of verbal representation of the concept "hospitality" at the level of language. Some problems of the hospitality phenomenon considered or in the background or as the illustration material in linguistic, economical, political, sociological, anthropological, cultural, historical theories.

After our analysis, we can say that the concept "hotel" is the most used in the novel by S.King. Concepts "restaurant" and "transport" are more rare.

As for thematic groups, lexical units of the thematic group "furniture" and lexical units of the thematic group "mode of transport" are the most used in the novel.

The results can be used by professional translators, teachers and students of philology universities.